

5.2.2021

Sisäministeriölle

Kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta KANEn puheenjohtajan lausunto ehdotuksesta hallituksen esitykseksi arpajaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (SM051:00/2019)

Sisäministeriön lausuntopyyntö

Sisäministeriö on pyytänyt KANEltä lausuntoa ehdotuksesta hallituksen esitykseksi arpajaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Ehdotuksessa esitetään arpajaislakia muutettavaksi rahapelaamisesta aiheutuvien taloudellisten, sosiaalisten ja terveydellisten haittojen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Esityksessä ehdotetaan, että arpajaislakiin lisättäisiin säännökset Veikkaus Oy:n rahapelien pelaamiseksi edellytettävästä pakollisesta tunnistaumisesta, maksuliikenne-estoista arpajaislailla säännellyn yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisen rahapelitarjonnan saavutettavuuden estämiseksi, Veikkaus Oy:n rahapelien toimeenpanosta kertyvän peli- ja pelaajadatan hyödyntämisestä sekä säännökset arpajaislain vastaisten rahapelien markkinointia koskevan kieltopäätöksen ulottamisesta luonnollisiin henkilöihin ja hallinnollisen seuraamusmaksun määrittämisestä arpajaislain vastaisesta markkinoinnista. Lisäksi arpajaislain markkinointia koskevia säännöksiä ehdotetaan täsmennettäväksi ja lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset Veikkaus Oy:n liiketoiminnan mahdollistamiseksi yritysten väliseen liiketoimintaan.

Ehdotuksen tavoitteista

Arpajaislain uudistuksessa olennainen tavoite on pelihaittojen vähentäminen. KANE pitää ehdotuksen tavoitteita pelihaittojen vähentämiseksi kannatettavina: Veikkauksen toimet ja yhtiölle kohdistettavat velvoitteet ovat olennainen osa pelihaittojen vähentämistä. KANE toteaaakin, että Veikkauksen ja valtioneuvoston tavoitteet mahdollisimman nopeasta siirtymisestä tunnistautuvaan pelaamiseen sekä peliautomaattien vähentämiseksi voivat myös vähentää pelihaittoja.

Vaikutukset rahapelitoiminnan tuoton alentumiseen

Ehdotetuilla muutoksilla on kuitenkin merkittäviä vaikutuksia rahapelitoiminnan tuoton alentumiseen. Rahapelitoiminnan tuoton arvioidaan vähenevän noin kolmasosan nykyisestä noin miljardin kokonaisuudesta. Syitä ovat erityisesti verkossa

5.2.2021

pelaamisen siirtyminen toimiluvattomiin yhtiöihin ja nyt ehdotetut uudet Veikkauksen vastuullisuustoimet, jotka vähentävän pelaamista. Lisäksi pelikate on vähentynyt korona-pandemian vuoksi tavalla, jonka pysyvyyttä ei vielä tiedetä.

KANEn puheenjohtajana muistutan, että kansalaistoimintaa rahoitetaan suurelta osin rahapelitoiminnan tuotolla ja aktiivisen kansalaistoiminnan tuottama hyöty koko yhteiskunnalle on merkittävä. Tämän vuoksi onkin perusteltua, että valtio turvaa rahoituksen säilymisen vakaana ja lähtökohtaisesti vähintään nykytasoisena rahapelitoiminnan tuoton vähentyessäkin. Tuoton aleneman vaikutuksia pohditaan samanaikaisesti ns. rahapelityöryhmässä, jonka toimikausi päättyy 28.2.2021. On tärkeää, että hankkeiden välinen vuoropuhelu on varmistettava.

Koko pelimarkkinan tarkastelu ja suunnitelma kansalaistoiminnan rahoituksen turvaamiseksi

KANE pitää tärkeänä, että rahapelitoiminnan tuoton alentumisen vaikutuksiin valmistaudutaan. Tämä edellyttää ensinnäkin koko tosiasiallisen pelimarkkinan tarkastelua, mukaan lukien pelaaminen toimiluvattomiin yhtiöihin, sillä kasvava osa suomalaisista pelaa rahapelejä toimiluvattomien yhtiöiden sivustoilla verkossa. KANE pitää tärkeänä, että pelaaminen kanavoituu jatkossa nykyistä tehokkaammin toimiluvalliseen yhtiöön. KANEn puheenjohtajana katson, että rahapelipolitiikan vakaaksi toteuttamiseksi tarvitaan kattava, koko rahapelimarkkinan huomioiva kansallinen rahapelipoliittinen ohjelma. Esitän, että valtioneuvosto tuottaa pitkän aikavälin suunnitelman kansalaistoiminnan rahoituksen turvaamiseksi yhdessä kansalaistoimintaa edustavien järjestöjen kanssa. Suunnitelman tulee turvata kansalaistoiminnan rahoituksen vakaus.

Kansalaisyhteiskunnan osallistaminen valmistelussa

KANE haluaa lisäksi tuoda esiin toiveensa siitä, että kansalaisyhteiskunta otettaisiin jatkossa mukaan kansalaisyhteiskunnan toimintaedellytyksiin suoraan vaikuttavien muutosten valmisteluun vahvemmin ja jo työn alkuvaiheessa. Kansalaisjärjestöt ovat päässeet vaikuttamaan arpajaislain muutosten valmisteluun sisäministeriön järjestämän keskustelu- ja kuulemistilaisuuden sekä nyt järjestettävän lausuntokierroksen välityksellä, mutta kansalaisyhteiskunta ei ole ollut edustettuna varsinaisessa työryhmätyöskentelyssä. Kansalaisyhteiskunnan ottaminen aiemmin ja vahvemmin mukaan valmisteluun mahdollistaisi avoimemman vuoropuhelun julkishallinnon ja kansalaisyhteiskunnan välillä sekä ammentaisi valmisteluun arvokasta tietoa.

Kristiina Kumpula

KANEn puheenjohtaja, Suomen Punainen Risti

Sähköposti: kristiina.kumpula@punainenristi.fi

Puh. + 358 40 588 6248